

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XII. Quid indifferens, quid nulla Intentio à nobis vocetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Hæc ergo hominis Christiani sit intentio in rebus agendis omnibus, ut sincero corde hoc apud se assidue volvat: Domine, tuo honori facio omnia, tuæ voluntati parere cupio in omnibus, siue illa mihi facilia sint factu, siue difficilia, aspera an jucunda. Venio adorare te, non ut Herodes, sed ut tres ab Ortu Reges, te Domine semper, & omnibus actionibus meis adorare cupio; eam ob causam vivo, ideo edo, bibo, dormio, laboro, ut tibi serviam, tibi placeam, tuæ voluntati obsecundem ubique, semper, in omnibus: sic vivam, sic moriar.

CAPVT XII.

Quid INDIFFERENS, quid NULLA
INTENTIO à nobis vocetur.

Quamvis nulla sit actionum voluntarium, quæ non originem trahat ex intentione aliquâ; quid enim volentes & scientes agimus, desiderio alicujus consequendi finis agimus: nihilominus multa tam ambigüe, plurima tam oscitanter, incuriosè, properanter facimus, ut in multis adiaphoram vel indifferentem, in plurimis nullam habere intentionem videri possimus. Quam autem intentionem vocemus indifferentem, quam nullam, dilucidè jam explicabimus.

§. I.

Quid sit
intentio
indifferens.

Epist. 82.
med.

Idem ibid.

Indifferen-
tia per se
nec bona,
nec mala
sunt.

Nec promeriti
nomen acqui-
runt nisi à
bonâ in-
tentione.
In Cant.
cap. 30. inii.

INDIFFERENS appellatur intentio, seu Adiaphora, quæ nec bona est in se, nec mala, nec ad probitatem, nec ad improbitatem confert; & hæc plerumque actiones merè naturales pro fine habet, uti sunt, edere, bibere, ambulare, dormire. Lucem hic allucebit Seneca, qui sensu præfatus Christiano: Indifferentia, inquit, esse dico, nec bona, nec mala, tanquam morbum, dolorem, paupertatem, exilium, mortem: Nihil horum per se gloriosum est, nihil tamen sine his. Laudatur enim non paupertas, sed is quem non submittit, nec incurvat: laudatur non exilium, sed qui hoc non doluit: laudatur non dolor, sed quem nihil coëgit dolor: Nemo mortem laudat, sed eum cui mors ante abstulit animum quam conturbavit. Omnia ista per se non sunt honesta, nec gloriosa: sed quidquid virtus ex illis adiut tractavit, honestum & gloriosum facit. Illa in medio posita sunt: inter est, utrum malitia illis, an virtus manum admoveat. Et ut liquidd sciamus quid indifferentis, quid bonum, quid malum sit, addit Annæus: Omnes res quod non habuit decus, virtute additæ sumit. Cubiculum lucidum decimus, hoc idem obscurissimum est nocte: dies illi lucem infundit, nox eripit. Sic istis quæ à nobis indifferentia ac media dicuntur, divitiis, viribus, formæ, honoribus, regno; & contra, morti, exilio, mala valetudini, doloribus, quæque alia aut minus aut magis pertinuimus, aut malitia aut virtus dat boni vel mali nomen. Massa per se nec calida nec frigida est; in fornacem coniecta concalescit, in aquam remissa refrigit.

Ergo, sola virtus, bonum; sola malitia, malum: Indifferentia, per se nec bona, nec mala: usus dat iis nomen, siue cum virtus, siue cum malitia accessit. Ita ingenium, ars, scientia, sanitas, vires, opes, gloria, nobilitas indifferentia sunt, quia naturalia sunt, nec altius exurgunt quam quò ea erigit bona intentio, quæ si & ipsa intra naturæ finem se contineat, nec ad Deum subvolet, indifferentis manet & sine præmio. Hinc ire, stare, sedere, currere, loqui, laborare &c. bona non sunt, nec promeriti nomen acquirit, nisi à bonâ intentione, quæ actionum etiam minimam ac vilissimam in altissimum dignitatis gradum extollit. Quod ut optime capiamus, Ludovicus Blosius præclare nos instruit hunc in modum: Quæ agenda sunt (etiam dum manducare, bibere dormire, vel quodvis aliud solatium carni indulgere oportet) tu tali consideratione prævieni, ut ea ipsa pure ad Dei honorem facere desideres. Nam, quemadmodum opus quod ex se grande ac magni momenti videtur, Deo prorsus displicet, si operantis intentio im-

purâ fuerit: ita opus, quod ex se frigidum, nulliusque momenti judicatur, Domino plurimum placeat, si operantis intentio fuerit recta. Etiam si pietate ductus cervicem tantum inclinaveris ante crucifixi Iesu imaginem, vel ad altare Dei genitricis Maria soscules obtuleris, aut pedem moveris propter charitatem, non frustraberis à spe iustæ mercedis. Et hoc potest intentio bona; intentio indifferens horum nil potest, sed actionem, cui jungitur, nec deteriore reddit, nec meliorem, ut infra pluribus dicemus.

§. II.

INTENTIO NULLA, vocatur à nobis ea, cum quis ex consuetudine temerè hoc illudve facit, nec sibi ullam actionis suæ finem proponit, & quasi casu vivit. Ingens hoc vitæ malum est, & omnium laborum circa vorago. Iustissimè queritur olim Seneca, &c. Necesse est, inquit, multum in vitâ nostrâ casus possit, quia vivimus casu. Quoties quid fugiendum sit, aut quid petendum, voles scire, ad summum bonum, & propositum totius vitæ respice. Illi enim consensire debet quidquid agimus. Non disponit singula, nisi cui jam vitæ suæ summa proposita est. Nemo, quamvis paratos habeat colores, similitudinem reddet, nisi jam constet quid velit pingere. Ideo peccamus, quia de partibus vitæ omnes deliberamus, de totâ nemo deliberat. Scire debet quid petat ille, qui sagittam vult mittere: & tunc dirigere, & moderari manu telum. Errant consilia nostra, quia non habent quo dirigantur. Ignorant quem portum petat, nullus suus ventus est. Omnia præclarissimè; & verè ignorat quem portum appellat, qui intentione nullâ incassum se fatigat. Ubi certus actionis scopus & finis deest, illic confusio, & omnia indigestum ac rude chaos.

Deus olim præcipiens: Omnis adeps, inquit, Domini erit jure perpetuo, in generationibus, & cunctis habitaculis vestris. Quid mirum, inquit Ilychius, arvinam & adipem tam severè à Deo exigi? Adeps iste, recta est intentio, in omnibus ad Deum dirigenda; hanc Deus nemini remittit. Qui verò nullam suis actionibus intentionem præstituit, is quod optimum est sacrificii, Deo subtrahit. Hic talis, quidquid facit, aut ex inclinatione, aut ex consuetudine facit; nescit enim quare faciat, aut quorsum, & cui faciat. Miserrimum est hoc genus hominum, quibus post varios labores, nulla speranda est merces.

§. III.

Peris trimulis aut quadrimulis quis inquietior? totos dies huc illuc oberrant, nec unquam uno loco diu consistunt: nunc equitare se putant, nunc volentem plumam agitant, jam domunculas ædificant, jam per sedilia fursum deorsum saltant, ita sese plurimum fatigant, in summo otio nunquam otiosi, & ubi totum diem ad lassitudinem, diu multumque semet agitaverint, quid tandem est omnis hic labor & lassitudo? Nugas egerunt, muscas depulerunt, cribro aquam hauserunt, in aquâ sementem fecerunt, infantili & inani operâ. His infantibus ii omnes simillimi sunt, qui actiones suas nullâ intentione regunt: ardua vix attingunt; si tamen ea tangunt, levi decutunt manu, & superficiem potius radunt, quam latentia petant. Querit ex his apostolice nebulosus Satyrus:

Est aliquid quò tendis, & in quod dirigit arcum?

An passim sequeris corvos testaque lutoque?

Securus quò pes ferat, atque ex tempore vivis?

Nam tibi certus est finis quò omnia referas? an in diem vivis sine proposito, sine providentiâ, prout natura suggerit? Et quis ille tabellarius, qui querenti, Quorsum tendis? respondeat, Verè ipse ego nescio. O stolidum caput! redi domum, ridicule homo, redi, & prius quò tendas cogita, quam exas.

In hac vitâ, ô Christiani, non licet nobis vanos ambulatores agere, & quò pes fert, excurrere: singulis horis cogitanda

cogitanda est hora ultima, & via terminus, omnibus
pene momentis intentio recta restauranda est. Maximi
refert, quomodo res appetamus, an virtutum amore, an
noliti, nudas edere operas minime laudabile est. Ubi
autem intentio recta non est, ibi aut mala, aut nulla est.
Ingenium quod virtutibus non impleveris, virtuti vacat,
veluti cessante cultu ager, quem mellibus onerare ti-
muertis, le inutilibus herbis sponte exhauiet. Ita plerun-
que ubi bene agere cessamus, incipimus agere male. De
hoc etiam eximie Seneca: *Putemus aliquem, inquit, facere
quod oportet: non faciet assidue, non faciet equaliter, nescit
enim quare faciat. Aliqua vel casu vel exercitatione exibunt re-
cta, sed non erit in manu regula ad quam exigantur, cui cre-
dat recta esse quae fecit. Non promittet se talem in perpetuum,
qui casu bonus est. Deinde prestabit tibi fortasse praecepta, ut
quod oportet, facias: non prestabit, ut quemadmodum oportet,
facias: & si hoc non prestat, ad virtutem non perducunt. Fa-
ciat quod oportet: monitus, concedo: sed id parum est, quoniam
quidem non in facto laus est, sed in eo, quemadmodum fiat. Ex-
cellentissime propterea, & ad regulam divinae paginae. Ve-
re non in facto laus est, sed in eo, quemadmodum fiat.*
Non tantum non facere sed nec benefacere satis est, ni-
si hoc ipsum bona fiat intentione. Tanti ergo ducamus
oculum simplicem omni tempore, & omni loco intendere
in Deum.

Sed an non saepe omni puero stultiores sumus, qui
in tanta luce caligamus, imò nobis omnia tenebras fa-
cimur, & subinde nihil videmus, nec quid noceat, nec
quid expediat: tota vitā incursumus, nec ob hoc resisti-
mus, aut circumspicius pedem ponimus. Quis verò
nescit quam sit furiosa res, impetus in tenebris. At nos
certè id agimus ut longius revocandi sumus: & cum
ignoremus quò feramur, velociter tamen huc illuc, quo-
cunque demum, caeco impetu ruimus.

§. IV.

Fidelissime Deus per Aggaeum prophetam commo-
nens: *Ponite, inquit, corda vestra super vias vestras.*
*Seminastis multum & intulistis parum: comedistis, & non estis
satiati, bibistis & non estis inebriati: operuistis vos, & non estis
calfacti. Et qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum
pertusum.* Hac dicit Dominus exercituum: *Ponite corda vestra
super vias vestras.* En, quam urgeat Deus illud: *Ponite corda
vestra super vias vestras*, quam velit considerari quā viā &
quò camus. En, quam ubique intentionem bonam re-
quirat? Omnibus verò hoc negligentibus occiditur. *Semi-
nastis multum, & intulistis parum.* Sunt qui nummos se-
minant, tantum scilicet pecuniae in mensam erogant,
tantum in vestes & suppellectilem, tantum in recreatio-
nes, lusus, convivia, tantum etiam in rerum novarum
auditionem, tantum in varias animantes, tantum in li-
bros quos necipili legunt, nec aliis legendos permittunt,
sed custodiunt ut canis praesepe; tantum aris insuper ex-
pendunt in adulatorum, laudationes, mimos, parasitos,
motiones; tacebo aliam hominum impuram faciem; *D*
tantum etiam insumunt in artificiola curiosa, & saepe
pernitiosa, tantum in alias vanissimas inanias, tantum
denique in stipem & eleemosynam exponunt, & modò
id intentione sanā fiat. Hi sanè plurimum argenti semi-
nant. De unoquoque horum rectè dixeris, *DISPERSIT*,
non autem, *DEDIT pauperibus*, sed jam ante divitibus; aut
dedit factoribus, dedit cocis, cupidinariis, palponibus,
gesticulatibus, fustionibus: dedit his, & illis, & istis,
ut eos in suam causam traheret, ut corruperet, ut os
illorum sibi emeret. O miser! *seminastis multum, & intu-
listis parum*, quia intentione non debita seminastis, hinc
mellis tam modica, tam nulla: dimidio pecuniae vestrae
caelum emisistis, sed altero tanto maluistis emere ge-
hennam.

Comedistis, & non estis satiati; bibistis & non estis inebriati.
Sunt qui comedant & bibant, sunt qui de rebus divinis

*A multa & praeclara audiant, virtus eis variè suadetur: &
ut coci solent, qui modò lixa, modò assa, modò friga;
jam secca, jam julsulis perfusa, jam frigida, jam fuman-
tia & calida apponunt, ut edendi appetitum acuant: sic
fastidiosis his rerum sacrarum auditoribus amabili va-
rietate virtus commendanda est: audiunt illi, & velut
audita comedunt, avidos se ostendunt, sed mox aliud
esuriunt, audita celeri oblivione sepeliunt, & animum
aliò convertunt. Inde nec habiliores nec robustiores
fiunt, nam sacris admonitionibus non eā intentione au-
diant, ut meliores sanctioresque evadant. O miser!
comedistis, & non estis satiati.*

Operuistis vos, & non estis calfacti. Sunt qui etiam virtu-
ti quandoque operentur: templum frequentant, orant,
exomologeseos & Eucharistiae Sacramentis se muniant,
nec tamen inde calefiunt, partim quia haec per sincere-
ram, & fervidam intentionem ad Deum non dirigunt,
partim quia se frigori mox iterum exponunt, è templo,
ab oratione, à confessione vix digressi, ad antiquum li-
bidinis volutabrum redeunt, pristinam jurandi & im-
precandi consuetudinem repetunt, pessimas occasio-
nes non fugiunt; ita mores inolitos nunquam depo-
nunt, in alutis noxis frigidi, ut ante persistunt. O mi-
seri! *Operuistis vos, & non estis calfacti.*

Et qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum. *Ibid.*
Liberalissimus est Deus in tribuendis muneribus, quae
nos sacculo nostro excipimus, sed saepe pertuso. Mens
nostra velut sacculus tot habet foramina per quae cale-
stes dotes excidant, quot occasiones non vitat, quae ad
nequitiam invitant. Haec omnia pulchrè complexus
Gregorius: *Malum, inquit, cordis suo seminat, qui de man-* *Lib. I. in*
dato calefitibus, vel legendo vel etiam audiendo multa cogno- *Ezech. bo-*
scit, sed negligenter operando pauca fructificat. Comedit & non *inst.*
satiatur, qui verba Dei audiens, lucra vel gloria saeculi con-
cupiscit. Bene autem non satiari dicitur, quia aliud mandit, &
aliud esurit. Bibit, & non inebriatur qui ad vocem predicationis
aurem inclinat, sed mentem non mutat.

Deus olim Ezechiel: Fili hominis, inquit, venter tuus Ezech. c. 3.
comedet, & viscera tua replebuntur volumine isto, quod ego do *vers. 3.*
tibi. Ventris autem viscera, inquit Gregorius, quid sunt aliud *Loco proxi-*
viscerum interna, id est, recta intentio, sanctum desiderium, mè cit.
humilis ad Deum, pia ad proximum voluntas? Penſemus, cha-
ristissimi fratres mei, quam sit pia ista promissio. Multi enim le-
gunt, & ab ipsa lectione jejuni sunt. Multi vocem predicationis
audiunt, sed post vocem vacui recedunt, quorum est venter
comedit, viscera non replentur: quia est mente intellectum sacri
verbi percipiunt, obliviscendo & non servando quae audierint,
haec in cordis visceribus non reponunt. O miser! mercedem
congregatis, sed eam in sacculum pertusum mittitis. Hic idem *Par. 3. cura*
beatus Gregorius: In sacculo, inquit, pertuso videtur, quando *pastor. c. 22.*
pecunia mittitur, sed quando amittitur non videtur. Qui ergo *fine.*
quanta largiuntur aspicunt, sed quanta rapiunt non perpen-
dunt, in pertusum sacculum mercedes mittunt, quia profecto has
in speciem sua fiducia intuentes congerunt, sed non intuentes
perdunt.

Ita demum frustra laboramus, qui laboris animam
INTENTIONEM non curamus. Id quod boni faci-
mus, ante oculos nobis statuimus, intentionem rectam
quam negligimus, nihil pendimus: ita mercedes congre-
gamus, & in sacculum pertusum mittimus.

§. V.

Non est molestior labor, quam labor irritus & sine
effectu: nemo est qui velit operam ludere. Enim-
vero aliqui ut alini laborant, multa graviusque in se on-
era recipiunt, & omnem laudem in eo ponunt, ut operæ
quamplurimum sumant. *Issachar asinus fortis &c. suppo-*
suit humerum suum ad portandum, factusque est tributis ser- *Gen. c. 49.*
viens. At hi non sibi laborant sed aliis, cum intentione *vers. 15.*
careant, quā Deo laborem suum vendant. Aliqui por-
rò patiuntur ut Martyres, sed non cantabunt de illis:

Gaudet

*Eccles. offe.
in 2. vesp.
de mart.*

Gaudent in calis anime Sanctorum, qui Christi vestigia sunt secuti. Miserandi proflus, & stertu tanto digniores, quanto numero plures. Ah, quanti sunt qui ponderosis crucibus premuntur, solo intentionis defectu. Grandia patiuntur, sed ideo, quia pati coguntur. Tergiversantur quidem, torquent se miserè, resistunt ut possunt, quia verò impostam crucem excutere nequeunt, vacillando pergunt. Hoc non est pati pro Christo; hoc est in aëre remigare, frigido furno panes immittere, in arenâ aedificare.

*3. Reg. c. 18.
vers. 26.
& jerg.*

Baalami sacerdotes quid tandem laboris omiserunt, ut Eliam sacrificando vincerent? bovem impoluerunt aræ, & invocant Deum suum à primo mane usque ad meridiem, continuo vociferantes, Baal exaudi nos, Baal exaudi nos, &c. transibantque altare quod fecerant. Cumque esset jam meridies, illudebat illis Elias, dicens: Clamate voce majore. Clamabant ergo voce majore, & incidabant se juxta ritum suum, cultus & lanceolis, donec persunderentur sanguine. Nulla tamen Baalami vox, nullus igniculus, succellus rei nullus se prodidit. Debuissent amentes sacrificuli prius ignem excitasse in animo (quod fecit Elias) intentionem extimulasse ad Deum, hac ratione ignem evocassent è calo. Mundus velut alter Baal variè suos exercet, fatigat, vexat; istos ad omnem nequitiam, illos ad quamcunque servitutem rapit: exagitantur miseri eundo, itando, currendo: laboribus saepe odiosis, difficilibus, molestis, improbis, infanis, indignis exercentur. Qui mundo serviunt debent glorie posse

*Qui mundo
serviunt
debent glori-
e posse omnis
generis in-
vektivæ &
convicia:*

omnis generis invektivæ, convicia, reprehensiones, vituperia, morsus acerbos, crebros despectus, & sicut histriones arte gesticulatoriæ devorant cultros, ita hi tolerare coguntur & glorie, velint, nolint, acerba multa & admodum aculeata dicta. Habent hi suos obsecratores, amulos, adversarios, malevolos & invidos antagonistas, nihilominus tamen horum genibus advolvi, manus osculari, mille ceremoniis & deliciis hos ipsos venerari adiguntur, aut mundo servitium obnuntiare. Neque verò desunt curæ, sollicitudines, perturbationes, rei familiaris angustia. Hæc omnia simul sumpta instar obesi & in frustra dissecti bovis essent, modò non deesset ignis, modò intentio recta, velut cælestis flamma, ea delibaret. Verùm quia multi talia ferunt, sed impatienter; ferunt, sed Deo illa non offerunt; patiuntur ista, sed sine intentione recta; patiuntur non propter Christum, sed propter se, in suam & mundi gratiam: hinc nihil hinc promeriti aut mercedis cogitandum: nebulas diverberant, & in faxis seminant, nullam à Deo gratiam merentur.

*In Apol. ad
Guil. abb.
initio.*

De his eleganter & verè Bernardus: Ita, inquit, portantibus crucem, non sicut Salvator suam, sed sicut ille Cyrenæus alienam. Duplici quippe contritione conteruntur, qui hu-

A juxta sunt, quando & hic pro temporali gloria temporaliter se affligunt, & in futuro pro internâ superbiâ ad supplicia eterna pertrahuntur. Laborant cum Christo, sed non regnant cum Christo. De torrente bibunt in viâ, sed non exaltantur caput in patriâ: lugent nunc, sed tunc non consolabuntur. Ita maledicus ille latro juxta Christum quidem crucifixus, sed è cruce in paradysum cum Christo non migravit. Pari ratione multi multum laborant, sed frustra; multa sustinent, sed & frustra; virtutes etiam, ut videtur, exercent, sed frustra hæc omnia, imò cum damno, quia recta in his omnibus intentione caret.

Oscas vates Hebræus, hos ipsos designans; Vitula, inquit, dola tritram. Qui absque intentione certâ & rectâ laborant, bobus similes sunt qui tritram. Hi etiam ab opere solvantur, redeunt tamen ultro; jam assueverunt huic operi, quo etiam fruuntur, nam subinde os mergunt avenâ, & sic lubentes perpetuant hunc laborem, jugumque facillimè recipiunt. Non aliter agunt illi mundi alumni, quos insigniter notans Gregorius: Pro mundi gloria, inquit, cunctis sudoribus libenter inserviant, & gravium laborum jugo colla devotissime submittant. Et quæ merces operis? os plenum avenâ, marisipium non adeo turgens pecuniâ. Certè vituli docti tritram, laborant, ut jumenta plaustralia aut molaria, velut equi cæci in fullonica. Hi ab unico puero voce & flagello aguntur, curruntque toto die: & quò tandem vespèri perveniunt? in eodem omnino loco sunt, quia in orbem acti sunt: Sic qui rectâ carent intentione, verè cæci sunt, & in virtutibus progressum nullum faciunt; hodiernus, crastinus, perendinus dies nullo illis discrimine veniunt. Hi sicut boves semper in eadem aræ tritram, et hunc laborem suum pro mercede habent, ideo à Deo aliam non expectant. Hæc est causa, cur Paulus tam contentè præcipiat: Omne quodcumque facitis, in verbo & in opere, omnia in nomine Domini Jesu Christi, gratias agentes Deo & Patri per ipsum. Idem æquè graviter inculcans: Sive ergo, inquit, manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in Dei gloriam facite: Omnia, omnia. Sic edendum, sic bibendum, sic aliud quidvis faciendum, ut Deus honoretur, nullus hominum lædatur, aut offendantur. Chrysostomus Paulinum hoc præceptum explicans: Etiam si ait, spirituale quid fuerit, si tamen propter Deum non fiat, cumprimis illum ledit qui facit. Et sicut cementarii amulsim suam ab angulo ad angulum ducunt: sic nostrarum actionum amulsim sit divinum illud Pauli effatum: Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.

Itaque rectissimè Laurentius Justinianus: Prima vox, Deique inquit, prima cogitatio, primus affectus divinam resonet laudem, ignitam ad Deum dirigat supplicationem. Dimidium facti, qui bene cæpit, habet.

LIBER

LIBER SECVNDVS

BONÆ INTENTIONIS ET FAVTORES ET HOSTES,
maximè verò vanam gloriam, & Iudicium temerarium; ejusdem signa,
praxim, præmia declarat.

CAPVT PRIMVM

RECTAM INTENTIONEM esse
bonam illam voluntatem, ab Angelis
laudatam.

Ona voluntas, actionis anima est,
bona voluntas nunquam non di-
ves est, bona voluntas omnia po-
test. Nocte nascentis Christi no-
vam, inauditam oden cecinerunt
in terrâ caelestes genii. Horum è
caelo cantorum auditores erant
opulentes, odeum, campus; ode
ip[s]a: Et in terrâ pax hominibus bona voluntatis. Et quid est
Bona voluntas? Obsecro, tantum nobis otii sumamus, ut
ex omnibus illis qui ad Christi nati stramineas cunas
oblequiosè sese stiterunt, hoc ipsum quæramus, quid sit
Bona voluntas? Interrogationis nostræ initium petamus
ab ip[s]is Angelis.

§. I.

Purissimi, beatissimi Spiritus, quid agmine fa-
cto ad tuguriola nostra descenditis, quid in terrâ
quæritis, quod deesse possit in caelo? nullum apud nos
est dignum vobis hospitium. Ad hanc quæstionem no-
stram Angelorum omnium una vox est:

O mortales, loci genium & incolas probè novimus,
neque hoc adventu nostro illustria facinora, raras in-
ventiones, exoticas artes, artificia peregrina, neque au-
rum aut gemmas quærimus, sed bonam voluntatem,
quæ & auro, & gemmis omnibus pretiosior est, nobis-
que charior.

Et in hoc quidem fecisse mihi videntur Angeli, quod
magnates aliquando solent in pauperculam cerevisia-
riam cauponam peregrè dilati. Caupo namque, si ge-
nerosum Baronem aut illustrem Comitem videat suum
esse hospitem, primum omnium instituit hospitii tenui-
tatem excusare, cupedias & delicias apud se nullas repe-
riri, lectos tanto hospite non sat dignos esse, panem &
zythum suppetere, cetera pane omnia negari, neque
verò aliam ruri vivendi rationem esse: si tamen libeat
manere, dominus modò imperet, se quidem promptis-
simè daturum, quidquid omni domo possideat. Comes
homini animando modestè & placidè: Scio, ait, mi vir,
quas ades ingressus sum: si mihi par ovorum, & tuæ ce-
revitæ haustum tuleris, in hanc cœnam satis apposuisti.
Neque ego huc comestaturus veni; ignotus hospes la-
tere cupio, & te relinquere ditorem. Vis hoc? Caupo
latine plenus, & rendenti ore: Quid ni velim, inquit,
ô mi Domine, quid ni velim hoc votis omnibus? man-
da, jube, impera; ego meique iussu faciemus pro viri-
bus. Hanc animi promptitudinem, paratissimam hanc
voluntatem, potentissimi illi ab æthere dynastæ Angeli
quæserunt in Orbe hoc inferiore, idque nostro com-
modo, ut nos relinquerent longè quàm antea ditiores.

Et in terrâ pax hominibus bona voluntatis. Sic Orcho Impe-
rator ad Romualdum visere, cellulam illius non tantum
ingredi, & unâ cibum sumere, sed etiam in Romualdi
paupere ac duro lectulo cubare voluit tanta Majestas.
Sic alii Reges, & Principes, desertissimas quandoque
casas ingressi, fonte solo & pane pane faxeo in cœnam
uli sunt, non sine voluptate. Sic & Angelorum apud nos

A voluptas, est bona voluntas, rectaque intentio. Sed &
ex Josepho quæramus, quâ ipse intentione Bethlehe-
mum venerit.

§. II.

Sanctissime Paterfamilias, castissime Joseph, quid hoc itinere quæris, tam & longo, & difficili, tem-
pore præsertim tam alieno? quid Bethlehemum migras,
omnia ubique hospitia occupata sunt, tibi nec angulus
patet, exclusissimus es undique; mille domos adeas lo-
cum requièque petens, mille domos occludent seræ,
te tuamque conjugem nulla recipiet. Ergo potiùs iter
relege, & Nazarethi habita; hic nemo te hospitem salu-
tabit, multò minùs honorario vino donabit. Josephus
intentionis sanctissimæ plenus: Non refert, inquit, nul-
lam mihi patere habitationem hominum, ergo pecu-
dum subibimus: neque enim huc migravimus, ut laxè
commodèque habitemus, sed ut voluntati divinæ ob-
temperemus, id quod quærimus, est obedientia, huic
omnem animum intendimus. Sequemur, quacunque
nos vocaverit voluntas divina.

Sed cum bonâ veniâ tuâ, ô mi optime Joseph, videris
errare à limine: non hæc voluntas est Dei, sed superbia
Imperatoris Romani. Cuperet Augustus Cæsar nosse
vires ac potentiam suam, eâ de causâ regiones & pro-
vincias omnes turbat, ut quantus sit, sciat, & inde ma-
gis superbiat.

Josephus contrâ: Hanc ipsam, inquit, superbiam ho-
minis idololatræ, Deus suæ voluntati perficiendæ aptum
reperit instrumentum. Dominus est: quod bonum est in ocu-
lis suis faciat. Quandoquidem ergo Augustus Cæsar, de-
claravit, summus magistratus, Dei nutu edixit per Orbem, ut
quisvis in suæ tribus civitatem se conferret, ideo & nos
hoc iter suscepimus, ut huic edicto pareremus. Hæc
mea & commissæ mihi virginis est intentio, quam æquè
commodè in humillimâ casâ, in vilissimo angulo, in sta-
bulo exequemur, quàm in Herodis Regis, aut Annæ
Pontificis palatio. Sed ipsam etiam beatissimam Virgi-
nem matrem super hac ipsâ re interrogemus.

§. III.

Virgo beatissima, te si matrem Dei dixeris, om-
nem in te laudem congestero. Tu verè dignissima mater es, ad cuius virginem puerperium è caelo de-
scendant Angeli: quid obsecro, Virgo divina, quæris in
natali loco prolapsa: an nescis? cognatos pauperes ne-
mo novit. Et valde vetendum, ne hoc tuum iter frustra
susceptum sit: nam ditiores è stirpe Davidicâ, omne ur-
bis diversorium præoccuparunt, vobis aut in publico
habitandum, aut redeundum est. Gentiles vestros vo-
bis loco cessuros ne sperate; nemo erit ex his qui ad vos
revolat, qui cibum potumque honorarium mittat, qui
ullum honorem deferat; cognationem nemo agnoscat,
humanitas omnis hinc pridem exulat, nec ullum vos
diversoriolum recipiet. Contemnuntur qui pauperes
sunt, et si optimi sint. Et verè dicitur: Mortuus viros fre-
quentat, pauper inter divites. Quare, ô Virgo integerrima, Troch-
aur publica platea domus tibi erit; aut via, quâ venisti,
erit repetenda.

Ad hæc virgo puerpera: Meus Josephus, inquit, &
ego, non quærimus cognatos, nec nostri stemmatis re-
verentiam, neque commodum habitationis locum, sed
unam atque unicam Dei voluntatem, quam nobis Deus
declaravit per Augustum Cæsarem.

Sed,